

paradox. Als we echter het gebruik van de PAK in rekening brengen, zien we hoe een mank lopende infrastructuur aanleiding was voor een heel innovatieve werking.

In de eerste plaats wordt de PAK in de praktijk gebruikt als – in de woorden van een personeelslid – een *prikkelarme studio*. De tweede slaapkamer blijft doorgaans leeg om de rust van patiënten te vrijwaren. Als we spreken met patiënten over de vormgeving van de PAK reageren er weinigen op de inrichting of het materiaalgebruik. De patiënten (en evengoed het personeel) reageren vooral positief op de overdaad aan ruimte. Een manische patiënt zegt te genieten van de openheid rondom de kamer, de mogelijkheid om de terrasdeur open te laten staan (ze schopt bladeren van de boom terug naar buiten), ... Een andere patiënt bracht een elektronische synthesizer en speelt muziek van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat.

Het verhaal van de PAK kreeg nog een tweede draai. Een persoon uit het netwerk van een patiënt vroeg of het toegelaten was om in de tweede, leegstaande slaapkamer te overnachten. In eerste instantie werd positief ingegaan op de vraag om een personeelsgebrek op te vangen en zo verblijf in de afzonderingskamer te voorkomen. De positieve ervaring van de eerste toevallige overnachting was de aanleiding om een experimentele werking rond *Rooming-In* uit te bouwen. De ervaringen worden nauwgezet gemonitord door het personeel. Hierbij gaat het al lang niet meer om de leegstaande tweede kamer. Familie en/of vrienden schuiven evengoed de slaapbank naar de kamer van de patiënt. En, de afdelingsverantwoordelijken zien vooral waarde in het betrekken van familie of vrienden in de behandeling om zo de binding te vergroten.

■ Versnelling

Dat het verhaal van de *Rooming-In* de mislukking van de *Prikkelarme Kamer* naar de achtergrond dringt, toont een unieke narratieve subjectivering van de ruimte. Het dagelijkse gebruik van de PAK als prikkelarme studio is de katalysator van een innovatieve dienstverlening waarin het netwerk van de patiënt doorheen de ziekenhuisopname versterkt wordt en voorbereid op het herstel. Een ondoordacht ontwerp groeit uit tot een belangrijk instrument in de vermaatschappelijking van crisiszorg. Ook is het personeel zich scherp bewust van verbeterpunten van de toekomstige infrastructuurprojecten.

Gideon Boie

Heleen Verheyden

Faculteit Architectuur KU Leuven / BAVO

Artikel geschreven in de marge van ontwerpend onderzoek binnen PZ Sint-Annendael Diest.

